شاری هەولێر ..کۆنترین شاری جیهانە کە جەژنی نەورۆزی تێدا پیرۆز کراوە … دکتۆر مەولود ئیبراهیم حەسەن

داستانی (ئینەننا – دەمموزی) داستانێکی ئایینی کلتوری سروشتی ئەفسانەیی باپیرانی سۆمەرییەکانە ، زەمەنی سەرهەڵدانی دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی (کشتو کالی ئەشکەوت ١٥ بۆ ١٢ هه زارساڵ پش زایین)زەمەنی کشتوکالی گوند لە (گوندی زاوی جمی- زەڤیا چەمە) ی ئەشکەوتی(شانەدەر) وەک یەکەمین گوندی کشتوکالیەوە دەست پیدەکات . ئەو داستانە لە سەر باوەی دابەزین بۆ (جیهانی ژێرەوە – بن دونیایە)دامەزراوەو دابەزینیش زۆرتر وەک سزایەک بۆ خوداوەندانە ، هه رلە دابەزینی خوداوەندان(ئینەننا) و(دەمموزی) و(ئەرشیکیگال) خوشکی ئینەننا .لە دابەزینی دەمموزیی دا پآش شەش مانگ مانەوە لە بن دونیایە وەک سزایەک ،لە ڕۆژی یەکەمی مانگی یەکەمی ساڵی نوێی سۆمەری ، کەدەکاتە ڕۆژی نەورۆزی نەوروزی ١/مانگی یەکەمی ساڵی نوێی کوردیی ئەمڕۆمان ، لەم ڕۆژەدا (دەمموزیی) سۆمەریی کەدەکاتە (تەموزی)ئەکەدی لەم ڕۆژەدا دێتەوە سەر دنیایە و زیندوو دەبێتەوە ، زیندوو بوونەوە بەمانای گەڕانەوە لە (جیهانی مردووان) کە هه ر ئەمەش بۆ جیهانی ژێرەوە دەگوترا .لەم ڕۆژەدا بە بۆنەی زیندوو بوونەوەی دەمموزیی خوداوەند ئاهه نگێکی گەورەوپڕ لە شادیی بە ڕێوڕەسمێکی تایبەت بەڕێوە دەچوو کە زۆر سروتی ئایینی و نواندنی تایبەتی تێدا پێشکەش دەکرا ، ئەم ڕۆژە سۆمەریەکان پێیان دەگوت (زەگمەک) کە بەمانای ڕۆژی یەکەم و ڕۆژی نوێی و سەری ساڵ دێت .

ئەو ئاهه نگ گێڕانە لە و سەر دەمەوە ، واتە لە گوندی زەڤیا چەمەی ئەشکەوتی شانەدەرەوە بەردەوامەو لە گێڕ گێڕان و پێشکەوتنەکان ئەویش گۆڕاوەو پێشکەوتنی بە خۆیەوە دیوەو بڵاو بووەتەوە . پاش ئەوەی کشتوکال دەگاتە گوندی (بۆستان سوور) لە (١٢ هه زار ساڵ پ . ز) و گوندی (چەرموو ٩هه زارساڵ پ.ز) لە وێشەوە دەچێتە شاری (هه ولێر – ئوربیللوم- ٧ تا ٦ هه زار ساڵ پ.ز) کشتوکالی شار دەست پێدەکات ، ئەو شارەی کە باپیرانی سۆمەریەکان دروستیان کردووە پێش ئەوەی بەشێک لە سۆمەرییەکان بچنە خوارەوەی دوو ڕووباران عێراقی

ئەستا. شاری (ئوور٥ تا ٤ هەزار ساڵ پ.ز) دروووست بکەن .
سۆمەرییەکان هه تا شاری ئووریان دروووستکرد ، لە کشتو کالدا پشتیان بە باران دەبەست ، لە شاری ئوور بە هۆی ڕووبارەوە ئاودێری کشتوکالیان داهێناو بەمەش بەرهەمی زۆرترو مسۆگەرتریان دەس کەوت .

ڕۆژی – نەورۆز- زەگمەک – وەک جەژنێکی گەورەو ڕۆژی یەکەمی ساڵ وساڵنامەی سۆمەرییەکان بەردەوام لە گەڵ سۆمەرییەکان دەچووە هه موو جیگایەک و لە وانیشەو بەدەورو بەردا پەرت بوو ، هه تا دەهات ڕێو ڕەسمی پێشوازی کردن لەم جەژنە گەورەو پیرۆزتر دەبوو ، بە تایبەت کە گەیشتە شار ، یەکەمین ساریش شاری(هه ولێر-ئوربیللوم) بوو ، ئەو شارەی هه ر لەسەرەتاوە وەک شارێکی ئایینی و پەرستگایی دروووستکرا و هه ر زوو پەرستگای (ئیننەنا – عەشتار)ی تێدا دامەزراو ئەو پەرستگایەش نەوەندی گەورەو بەردەوامی یادکردنەوەو بەرپاردنی ئاهه نگی زیندوو بوونەوەی دەمموزی تێدا سازدەکراو نوێنەرو جێگرەوەی خوداوەندان ئەننەناو دەمموزیی سۆمەری عەشتارو تەموزی ئەکەدی و بابلی جێگایان دەگرتنەوەو ڕۆلیان دەگێڕا ، دواجار پەرستگای ئیننەنای هه ولێر بوو بە (پەرستگای عەشتار ئەربیللا) کە ئەو پەرستگایە تایبەت بوو بە (عەشتاری خۆشەویستی و جەنگ) هه موو پاشاکان لەسەرتای جەنگ و کۆتایی جەنگ دەهاتن و قوربانیان بۆ خوداوەند عەشتار دەکردوو لێیان دەپاڕانەوە و هیوای سەرکەوتنیان لێ دەخواست . بەم بۆنەیەوە و پیرۆزی پەرستگای عەشتار ئەربیللا شاری هه ولێر شاری پیرۆزو نەوەندی ڕووداوەکان بوو ، هه ر ئەمەش جاریکی تر وایکردبوو کە جەژنی ئاهه نگی زیندوو بوونەوەی تەموزو ڕۆژی سەری ساڵ و – جەژنی نەورۆز – لە شاری هه ولێربە ئاهه نگیکی شاهانە بەردەوام بەرپا دەکرا .

سۆمەرییەکان کاریگەری کەی سارستانییەتەکەیان بە سەرمیلللەتانی دەوروو بەروو دوای خۆیانەوە هه بووە ، هه رلە (گوتی و میتانی و حثی وعیلامی ومیدی و …تا دەگاتە ساسانییەکان ، کە ئەمانە هه موویان بە سۆمەرییەکانیشەوە زنجیرەیەکن لە پیکهاتەی میللەتی کورد . هه روەها (ئەکەدی و بابلی و ئاشوور) یەکانیش ڕاستەو خۆ کەوتنە ژیر کاریگەری سۆمەرییەکان ، بە ئایین و زمان و تەواوی کلتورەوە ، کە ئەم کاریگەریی و لیوەرگرتنە ئەوەندە دیارو بەرچاوە هه موو پسپۆرو لیکۆڵەران باسیان کردووە ، بۆیە هه ر یەکێک لە و میللەتانەی پێش زایین لە کاتی حکومکردنی ناو چەکەو شاری هه ولێر ڕێو ڕەسمی پیرۆزکردنی جەژنی نەورۆزیان بە گەورەیی و شاهانە

پیرۆزکردووەو بەردەوامیان پێداوەو گەیاندویانەتە ئیمڕۆ ! واتە جەژنی نەورۆز لەگەڵ درووستبوونی شاری هەولێر وەک شار دەستی پێکردووەو بەردەوامە تا ئێستا .ئەو بەردەوامیەی جەژنی نەورۆز لە شاری هەولیر بۆ درێژایی هەشت نۆ هەزار سال ، دەمانخاتە بەردەم بەر پرسیاریەتیەکی گەورەو پیرۆز.

بۆ ئەم پیرۆزیی و بەرپرسیاریەتیە چی بکەین ؟

لەم ساڵانەی دووایی بەرهەمە کانی (مەو لانا جەلالەدینی ڕۆمی) ئەوەش وەک (جەژنی نەورۆز) کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان کردیان بە کلتورێکی جیهانی ،ئەو شاعیرە لە (شاری بەڵخ) ی وڵاتی(ئەفغانستان) لە دایک بووەو لە (قوتابخانەی موستەنسریەی بەغدا) خوێندوویەتی و لە شاری (قونیە) وڵاتی (ترکیا) ژیاوەو مردووە بە زمانی (فارسی) شیعرەکانی نووسیوە ، پاش ئەوەی نەتەوە یەکگرتووەکان خستیانە لێستی کلتوری جیهانیەوە ، هەریەک لە وڵاتانی(ئەفغانستان و ئێران و ترکیا) کەوتنە مل یەک و هەریەکە(مەوڵانا) ی بۆ هی خۆی دەزانی و شەڕە ڕاگەیاندنیان گەیشتە شەڕی دبلۆماسی ! سەیرکەن خەڵک ئاوا بەدوای سەرداوی کلتوری خۆیەتی ، کەچی ئێمەی کورد بەم هەموو بەڵگە مێژوویی و پشتگیریە بۆ هێزەی کە(نەورۆزی کورد) هەیەتی ، پاش کردنی بە جەژنێکی جیهانی لە لایەن(کۆمەلەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان) نەک خەمان لی بە خاوەن نەکرد ! بەلکو ئاگاداری ئەو شەڕە ڕاگەیاندن و سیاسی و دبلۆماسیەش نە بووین کە ئێران و ترکیاو ئەفغانستان و پاکستان لە سەر نەورۆز لە گەڵ یەکیان دەکرد و هەریەکەیان نەورۆزیان بۆ هی خۆیان دەزانی و ئەوانی تریان بە داگیرکەرو دزو شەیتان ناو دەبرد ، کەچی خاوەنی ڕاستە قینەکەی – کورد – نەک هە ر داوای نەدەکردەوە ! ئاگاداری ئەو شەڕە ڕاگەیاندن و دبلۆماسیەش نە بوو !!

ئێستا کە بە هەموو بەڵگەکان (نەورۆز ..لە کوردستان سەری هە ڵداوەو هە ر لە کوردستانیش بە دونیا دا بڵاو بووەتەوە) وەختی ئەوە هاتووە و درەنگیشە کە (پەرلەمانی کوردستان) و (حکومەتی هە رێم) هە رچی زووە(لێژنەی بەرگریکردن لە جەژنی نەورۆز) دروست بکات وڕیگا سیاسی ودبلۆماسی و یاسایەکەی بگرێتە بەرو نەتەوە یەکگرتووەکان ناچار بکات بە بڕیاری هەڵەی خۆی دابێتەوەو ڕاستی بکاتەوەو نەورۆز بە ناوی خاوەنی ڕاستە قینەی خۆی لە ئەرشیفی نەتەوە یەکگرتووە کان بە ناوی کورد تۆمار بکات .

نەورۆزو شاری هەولێرو سەرچاوەیەکی ئابووری

دوا جار کە ڕوونبووەوە نەورۆز لە کوردستان سەری هه ڵداوەو شاری هه ولێریش یەکەمین و کۆنترین شارە کە جەژنی نەورۆزی تێدا پیرۆزکراوە و تا ئێستا ش هه ر ئەو پیرۆزکردنەی نەورۆز لە هه ولێر بەردەوامە ، ئەوا هه ولێریش ئێستا پایتەختی(حکومەتی هه رێمی کوردستان)ە ، واچاکە ئەم شاری هه ولێرو جەژنی نەورۆزە بکەین بە خاڵی وەر چارخانی ڕۆشنبیریی ئابووری گرنگ و بە بەرنامەیەکی دەوڵەمەندو بە سود وەرگرتن لە مێژوو و شوێنەوارو کلتورو گەشتیاری ، ساڵانە لە نەورۆزدا شاری هه ولێر بکەین بە نێوەندی یادکردنەوی نەورۆزی جیهانی و ئەو شارە پڕ بکەین لە چالاکیئەدەبی و هونەری و کلتوری و سینەمایی و ئاهه نگی کلتوری گەلان و تێپە جیا جیاکانی کوردستان و دەورو بەرو جیهان لە نەورۆزدا لە کوردستان و شاری هه ولێر کۆ بکەینەوەو بەمەش گەرماییەکی باش دەکەوێتە بازاڕی کوردستان و سەر چاوەیەکی باش دەبێت بۆ کارو کاسبی و گەشەی ئابووری وڵات و کار پەیدا کردن بۆ هه زاران گەنجی کوردستان . هه رئەمەش دەرگای پەیوەندیەکی زۆرو بەردەوامی ڕۆشنبیریی و کلتوری لە گەڵ ئەو میللەت و وڵاتانە پەیدا دەکەین کە وەک ئێمە نەورۆز پیرۆز دەکەن .

نەورۆزی -٢٠١٩- هه ولێر

مرۆڤ چ بەڵایەکە … دانا ئەحمەد

هیچ شتێ وەک خۆی نیە
منداڵیمان لە گەرەکە گۆراوەکانی شاردا ون بوو
گەورەبوون درۆیەک بوو تەمەن پێی کردین
پێکەنیەکان هی دلخوشی نین
ئەوەندەی گلەیین ل□ □□زگارر
گریان بێدەنگیەکی پر هاوار□ر

لێرە هەواش عەتر لە خۆی دەدات
تا بۆگەنی خوی بشارێت□و□ر
مانگ خەریکی میکیاژە
تا لە سیلفیەکاندا جوان دەرک□و□ر

خۆر بۆ موجامەلە هەڵدێ و
دەرگای هیچ ئاسوێیەکمان نیشان ناداتر
گوێ لە یەکتری ناگرین و
قسەی دلمان بۆ ئاوێنە دەکەینر

بەر پەنجەرەکانمان گ□□ی□وە بە بەر شاشەکان
تاقەتی مر□ق بوون نەما و
لە وێنەکاندا خۆمان دەکەین بە سەگ و پشیل□ر
بە دەم ناردنی گوڵی ئیمۆجی بو یەکێ لە دۆستەکامان
سەیرکردنی گولەباخەکانمان لە بیر کرد

گوێ بە شکانی دڵەکان نادەین و بەدیار شوشەیەکی شکاوەوە دنیا یەک
ئەسەف دەخۆینر
لە نێو هەزاران لاشەی خومان
چاوی کامێراکەمان دەخەینە سەر کەلاکی سەگێک و
نەفرەت لە دڕندەیی مر□ق د□کەین
وێنەیەک دەگرین و لە فەیسبووک بڵاوی دەکەینەوە
لە سەری دەنووسین
مر□ق چ بەڵایەکە تووشی زەوی بووە

ئەردۆگان تورکیای کردووە بە زیندانستان… رەزا شوان

لەوەتەی ئەردۆگان بووە بە سەرۆک وەزیران و بە سەرۆک کۆماری تورکیا، لە پێناوی خۆسەپاندن و قورخکردنی دەسەڵات و پۆستە باڵاکانی دەوڵەت و سوپا لە تورکیادا، بە ئەقلیەتی کۆنەپەرستی و بە ئایدیای بۆگەنی رەگەزپەرستی، بە ئاگر و ئاسن و گرتن و کوشتن و بڕین و وێرانکردن تورکیای بەڕێوە بردووە، تا ئەمڕۆش درێژە بەم سیاسەتە شکستخواردووەی دەدات، تا بێت لە ئەنجامی داگیرکردن و دەست تێوەردانی تورکیا لە کاروباری وڵاتانی دراوسێ و لە هەندێ وڵاتانی عەرەبی، لە ناوەوە و لە دەرەوەی تورکیادا، تا بێت لۆمەکاران و نەیارانی ئەردۆگان لە

زەربوون دان، هەر لە سایەی ئەم سیاسەتە چەوت و شکستخواردووەی ئەردۆگان، تورکیا تووشی قەیرانێکی سەختی دارایی و سیاسی و بێ کاری و دابڕان بووە.. باجی ئەم سیاسەتە هەڵەیەی ئەردۆگان گەلی کورد و تورک دەیدەنەوە، ئەردۆگان و خێزانەکەی لە کۆشکەکەدا دەژین کە زیاتر لە (٧٠٠) ملیۆن دۆلاری تێچووە، بە بەرگی خەیاڵ و خەونی سوڵتانییەوە، های لایف دەژی و بە دزی و بە پارەی ئەو میللەتەوە پەخشان و تەخشان دەکات.

ئەردۆگان بە زیاتر خۆقایمکردن و هێنانەدی خەونی سوڵتانی، هەموو شێوازێکی نادەستووری و نایاسایی و نامرۆیی گرتۆتە بەر.. بە توومەت و تاوانی هەڵبەستراوی بێ بنەما و ناڕاست، بە هەزاران ئازادیخوازانی کورد و تورک، بە دەیان ڕۆژنامەنووس و پارێزەر و مامۆستا و چالاکوانانی مافەکانی مرۆڤی گرتوون و بەبێ دادگایکردن لە زیندانە ترسناکەکانی تورکیادا قایمی کردوون، پیسترین ئازار و ئەشکەنجە دەدرێن.
ئەردۆگان بەهەوای بێ ئازادی و دادپەروەری و یەکسانی و بێ مافی مرۆڤ و مافەکانی گەلان و بێ پێکەوە ژیان و بێ ئۆپۆزسیۆن نییە.. هەرکەس و لایەنێک کە نەشی بە نەبات و تەشیی بە نەڕسێت و بە درێ شاخدارەکانی بەوا نەکات و بە زوڕنای ئەو هەڵنەپەڕێت و چەپڵە بۆ ئایدۆلۆژیای ڕەگەزپەرستی و هزری بەگەڵنی ئەو لێنەدات،
لای ئەو تاوانبارە. بە توومەتی ناپاکی و نەیاری (سوڵتان ئەردۆگان) دەیگرن و دەیخەنە بەندیخانە سامناکەکانیانەوە و چارەنووسیشیان نادیاردە بێت.

لە سایەی دەسەڵاتی قورخکردن و تاکڕەوی و ستەمکاری و بەندکردن و سەرکوتکرن، لە لایەن ئەردۆگانی دیکتاتۆر و خۆپەرست و لە خۆبایی، تورکیا بووە بە زیندانستان بۆ ئازادیخوازن و بۆ راجیاوازان.. تورکیا لە یەکەمی ریزبەندی ولاتانی ڕەگەزپەرست و دیکتاتۆری و پێشێلکەری ئازادی و مافەکانی مرۆڤە لە جیهان دا.
ماوەیەک لەمەوبەر (مەڵبەندی ستۆکهۆڵم بۆ ئازادییەکان) ژمارەی بەندکراوەکانی بەندیخانەکانی تورکیای ئاشکراکرد، ئەوەشی ئاشکراکرد، کە بەندکراوەکان لەودیوی شیشبەندی بەندیخانەکانەوە، لە ئازاردان و لە بارودۆخێکی زۆر ناڵەبار و سەخت و دژواردان.. مەڵبەندی ستۆکهۆڵم ئەوەشی روونکردەوە کە ژمارەی بەندکراوکانی لە هەموو لایەکی تورکیادا، کە لە هەژمارکردنێکی وەزارەتی دادی تورکییەوە وەرگرتوون کە تائێستا (٢٦٠،١٤٤) هەزار کەس لە

تورکیادا بەندکراون.
بەڵام بەپێی دوایین هەژماردنی بەندکراوەکان کە سێ هەفتە بەر لە ئەمڕۆ بڵاوکرایەوە، بەگومان ئەمەش دوا هەژماردن نابێت، ژمارەی بەندکراوکان لە تورکیادا (نیو ملیۆن)ی تێپەڕاندوە، رۆژ لە دوای رۆژیش ژمارەیان لە زیادبوون دان.. لە راستیشدا ژمارەی بەندکراوەکان زۆر لەو ژمارانە زیاترن کە تورکیا بڵاویان دەکاتەوە، چونکە تورکیا دان بە راستییەکاندا نانێت.

مەڵبەندی ستۆکهۆڵم بۆ ئازادییەکان، ئاماژەی بەوەش داوە کە بەندیخانەکانی تورکیا
(٣٨٥) بەندیخانەیە، زۆر پڕ و قەڵەباڵغن لە بەندکراوەکان.
هەژماکردنە فەرمییەکان
ئاماژەیان بەوە داوە، کە لە هەر بەندیخانەیەکدا، بە هەزاران بەندکراویان تێپەستوون، ئەمەش تەنگی بە رووبەری دیاریکراوی یاساییەوە هەڵچنیوە، کە یاسا بۆ هەر بەندکراوێک دیاری کردووە.
لە ماوەی ئەم دوایەشدا، نزیکەی (٤٥) هەزار بەندکراو، بە پێی یاسای نەهێشتنی تیرۆر لە تورکیادا سزادران و ماوەی زیندانی کردنیان بۆ بڕینەوە.. لەوانەش (٣٢) هەزاریان بە توومەتی سەر بە بزووتنەوەی فەتحوڵڵا گولەن تاوانبار کران، ئەودواشی کە کوردن بە تومەتی لایەنگرانی پەکەکە تاوانبارکران و سزا دران.. بەشێکیشیان لە ئەندامانی (هەدەپە) ن. کە پەرلەمانتاریان تێدان.

هەر مەڵبەندی ستۆکهۆڵم بۆ ئازادییەکان، ئەو پێشێلکارییانەشی ئاشکراکردوون، کە چۆن لە بەندیخانەکانی تورکیادا بە شێوەیەکی نایاسایی و نامرۆیی ئازار و ئەشکەنجەی جەستەیی و دەروونی بەندکراوکان دەدەن. ئەوەشیان لە بەندکراوەکان قەدەغەکردوون کە پەیوەندی بە خێزان و هاوڕێ و پارێزەرەکانیانەوە بکەن، یا خێزان و پارێزەرەکانیان سەردانیان بکەن.. مەڵبەندی ستۆکهۆڵم ئەوەشی وت ، کە لە ماوەی (٥٦٥) رۆژدا، دەسەڵاتدانی تورکیا ، ئەو بەندکراوانەی کە گومانی ئەوەیان لێکردوون کە لایەنگیری بزووتنەوەی فەتحوڵڵا گولەنن، نابێت بە هیچ جۆرێک پەیوەندی بە خێزانەکانیان و بە پارێزەرەکانیانەوە بکەن، تەنانەت بەشیان نییە کە نامە بە پۆست و بە فاکسیش بۆ کەسوکاریان بنێرن.. ئەم راستیانەش لە بەندیخانەی (سیلڤری) لە ئەستەنبول وەرگیراون. دەبێت بەندیخانەکانی تر چۆن بن؟ ئەگەر بەرانبەر بە لایەنگرانی گولەن کە تورکن ئەم ناهەقیانە بکەن، ئەی دەبێت

بەرانبەر بە بەندکراوانی کورد کە بە نەیاری سەرسەختی خۆیانیان دەزانن چ ناهەقی و نامەردییەک بکەن؟
ژمارەیەک لە بەندکراوکان سکاڵایەکیان دا بە دەسەڵاتدارانی تورکیا، ئەم ناهەقییانە و رەفتارە نایاسایی و نامرۆییانەی دەسەڵاتدانی تورکیایان رەتکردەوە، چونکە هیچ بەڵگە و بیانوو پاساوێکیان نییە گرتن و بە ئەم ستەم و هەموو ناهەقییانەی کە لێیانی دەکەن.

راپۆرتەکانی پێشووتریش باس لەو ئازار و ئەشکەنجە جەستەیی و دەروونیانە دەکەن، کە بە شێوەیەکی زۆر دڕندانە و بێ بەزەییانە و نامەردانە ئەشکەنجەی بەندکراوەکان دەدەن. لەوانەش بەندکردنیان لە ژووری یەک کەسیی زۆر تەسک و تارێک و داخراوی سامناکدا بۆ ماوەی چەند مانگێکی بەردەوام یا بۆ زیاتر لە ساڵێک. سەرەڕای ئەوەش رۆژانەش بە قامچی و دار و شیش لێیان دەدەن، تەزووی کارەبایان لێدەدەن و خواردن و خواردنەوەی پیسیان دەدەنێ و جوێنی زۆر ناشیرین و پیسیان پێدەدەن و رەفتاری بێ رەوشتیان لەگەڵدا دەکەن. بەشێکی زۆریش لە بەندکراوەکان تووشی نەخۆشی جەستەیی و دەروونی و بێ هیوایی لە ژیان و مان بوونە، نایان بەن بۆ نەخۆشخانە.
دەسەڵاتدارانی تورکیا رێش بە رێکخراوی چاودێریی مافەکانی مرۆڤ (هیومان رایتش ۆچ) و بە رێکخراوەکانی داکۆکیکردن لە مافەکانی ئازادی و مافەکانی زیندانیان نادەن کە سەردانی بەندیخانەکانی تورکیا بکەن و پەردە لەسەر تاوانەکانیان و نامەردییەکانیان بەرانبەر بە بەندکراوکان لابدەن.
چەند ساڵێک بەر لە ئێستا (کۆمەڵەی کولتووری کوردی) لە شاری (بێرگن) لە نەرویج
کۆڕێکمان بۆ تێکۆشەر و سیاسەتمەداری گەلەکەمان (مەهدی زانا) ی هاوسەری
سیاسەتمەدار و پەرلەمانتار و چالاکوانی قارەمانی گەلەکەمان (لەیلا زانا) سازکرد.

مامۆستا مەهدی زانا بە تۆمەتی کوردایەتی چەند ساڵێک لە بەندیخانە سامناکەکانی تورکیا بەندکرا. بە درێژی باسی لە بیرەوەرییەکانی لە بەندیخانەکانی تورکیا کرد، کە بە شێوازێکی دڕندەیی و نامەردی و دڵڕەقییەوە ئازار و ئەشکەنجەی ئەو و زیندانیای تری کوردیان دەدان و سووکایەتیان پێدەکردن. ستەمی زۆری بە گێڕاینەوە.

ب□ام درەنگ بێت یا زوو، هەموو دیکتاتۆر و ستەمکار و خوێنڕێژێک
کۆتایی هەیە. کۆتایی ئەردۆگانیش لە کۆتایی چاوچیسکۆ و سەدام
و قەزافی باشتر نابێت.
رەزا شوان

نامەکانی ئیشق هەموو بەیانییەك -3-… سەردار جاف

6 – بەیانییەك گوڵەکان یەکدی دەدوێنن، باغەوان لە سۆراغی گولەباغێکی بۆنداردا ، حەزی منیش عەوداڵی گوڵە شلێرێ لە شلێری پێنجوین جوانتر و سروشتتر و فێنکتر و ناسکتر و ڕەونەقتر، وەلێ هەموو ئەو جوانیانە ناگەنە بستێك لە باڵای شۆڕە بێیەکەی گوێ چەمی ئەوینم، ئەو شۆڕە ژنەی مێخەکی ناگاتێ، بەیانییەك تەمی کزەی جەرگم بڕوێنێتەوە خۆری جوانی سەرەتاتکێی ڕێی کانی و نێو ڕەزان بۆ یەك بڵێینەوە، پەخش بین بە سەر جیهانا کیژان و کوڕان کورد بەر لەوانی دی لە بەرۆکی ڕێی ئەوینی خۆیانمان بدەن، لە بەیانییەکدا سەدام نەی بێ، قالەمەڕە بە شمشاڵی بلورینی ئاوازی ژیانێکی دەسلەملانێمان و بە پەنجەکانی بۆ بکاتە گۆرانی، لە نێو سروشت و چەم و دۆڵی ڕاوگان و گۆخڵانا سەدا بداتەوە، دڵان بە کامی خۆیان ئاسوودە بن، ژیان بە نوێبوونەوە ختوکە بدرێ ، چاوەکان بە ڕوونی ڕوو لە ئاسۆ بن، ئیشقی ئێمەیش جوانتر لە جاران لە قەڵبەزەی تاقگەی خۆیدا بێ گوڵەکەم لە گوڵ گوڵتر .

7 – نازانم ئەم بەیانییە لە میلۆدیم یا میوانخانەی بابان، لێوانلێو پڕم لە قاوە ، تاڵی قۆرخی کردووم، لێوە هەنگوینییەکانی سێبووریت نەباتیم دەداتێ و تاڵی مەحوو دەکاتەوە، ئەو ئیشقە لە دوندی ژیلوانەوە بۆ چاڵەوا و دۆڵی جافایەتی شۆڕ دەبێتەوە رووەو باکوور ملی هەنجیرە دەگرێ تا لە دەم زێی دوکان دڵی بە کوڵ و سوتاومان فێنك دابێنێ، دڵێك بۆ خەمی یەك نەبێ ژیانی لێتەحریمە وەك مارە بڕینی خوشك و برا، راستە بەیانییەکی غوباراوی دوای تۆ هەڵدەگیرسێ و ئافاتێك دەنێتەوە و منی سەرەڕۆ خۆمی دەدەمە بەر و تا توونی بابام بەرێ، هەر کات ئومێدی هاتنەوەت نەبوو، ئەوە بەخت و چارەمە، دەنا تۆ هەر لای من باڵا دەکەی باڵا گوڵەکەم ، لە گوڵ

گوێتر .

ئەڵمانیا
25 و 27 / 2 / 2019

ئایا نەوەی نوێ بەدیلە؟! … عیماد عەلی

ئەو وانەیەی حزبەکانی کوردستان بە هە رهەموویانەوە بەخەڵکیان داوە و ئەو کاریگەریانەی بە راستەوخۆ بێت یان ناراستەوخۆ لەسەر رەوتی بەقوڵی بیرکدنەوە و تێفکرین و لێکدانەوەی سەرجەم گەنجان رەنگی داوەتەوە، بۆیە هیچ داهێنانێکی زانستی بێت یان فکری، یان سیاسی کە زۆرینەی رەهای گەنجان بە هەر رێگەیەکەوە بێت سەرقاڵین، لەجیاتی خۆ خەریك کردن بە پسپۆریەتە سودبەخشەکە و وردبونەوە لە بواری زانست و مەعریفەت و رۆشنبیری هەمەجۆر، وەك دەبینین خۆخەریك کردنی روکەشیانەی گەنجان بە سیاسەت و حزبایەتیەوە لە هەرزارەکاریەوەی وەك کاری بێکاران دەست پێ دەکات (هەرچەند بە خۆشحاڵیەوە تادێت رێژەکە کەمتر دەبێت و کەمی د ەنگدانی گەنجان لە دواهەڵبژاردنیش بەڵگەی ئەم راسیتەن).
ئەو دەنگانەی بزوتنەوەی نەوەی نوێ گەواهی راستیی ئەم بۆچونەن، سەرەرای ئەوەی هەر کەسێك تۆزێك تیڕامان و بە چاوی لێکدانەوە و هەڵسەنگانەوە لەم بزوتنەوەیەی نەوەی نوێ بروانێت، یەکلادەبێتەوە کە ئەوەی رێباز و فکر و فەلسەفە و هێڵی گشتی کاری سیاسی وحزبی بێت تێیدا نیە و تەنانەت فریشی بە لیبرالیزمیشەوە نیە، ئەگەر رونتریش بڵێین؛ ئەوەی کاربەدەستە (نەك بەرپرسە) لەم بزوتنەوەیە نەك هێڵێکی فکری بەستبێتیەوە بەم بزوتنەوەیە بەڵکو تەنها قازانجی مادی و خۆبەستنەوە بە سەرمایەدارێکەوە نەبێت هیچ شتێکی تریان نیە. ئەگینا خەڵکی پاك و راستگۆ بێت لە ماڵی خۆیدا باشترین رەفتار لەگەڵ ماڵ و کەس و کار و نزیکەکانی خۆی دەکات نەك لافوگەزافی رزگاری کوردستان لێبدات و بەخۆی هیچی لەبارا نەبێت و فێڵ لە خەڵك بکات و بیەوێت بەتەڵەکەبازی و بە بۆچون و رەفتاری پێپێلیستانە خەڵك بخەڵەتێنێت و دواتر کەس نەزانێت بە چ ئاقارێکدا

بیبات کە دواتر بۆی دەربکەوێت زۆر بەژێرلە گەڵ چەند لایەنی گومناوی عیراق و بیانی خەریکی سات وسەودا بێت و لەکوردستانیش بە خۆبەستنەوە بە دەسترۆیشتوان و هاوبەشی بازرگانی” باکیان لەهیچ شتێك نەبێت.
ئەوەتا لە مامەڵە کردن بە ئیستحقاقاتی هەڵبژاردن و ئەوەی بەردەکەوێت لەلیژنەکانی پەرلەمان وەك دیاری و خەڵات دەیبەخشێت بە لایەنی تر و ئەویش بە خۆشحاڵییەوە وەریدەگرێت وەك ئەوەی کورەی هەنگی لە داردا دۆزیبێتەوە، نازانێت شەرمە حەقی خەڵکی تر بخۆیت و ئەوەی دەنگی بە نەوەی نوێ داوە رازیە یان نا لەو بەخشینە گاڵتاجاریانە و بە مەبەستی سیاسی تایبەتی بکەیت.
لە لایەکی ترەوە خۆت تا ئێستا زوڵم لە خاوەن پشکەکانی چافیلاند بکەیت ومافەکانیان نەدەیت و بە راگەیاندن و بە ئامانجی سیاسی بڵێیت پردەکەی سماقولی چاك دەکەمەوە !!و تانەو تەشەر لە بنەماڵەیی بدەیت و خۆت رەفتاری بنەماڵەییانە بکەیت وخوشکەکەت لە حزبی تریش بێت و لەسەروی ئەو هەڵخەڵاتاوانەوە دایبنێیت کە وابەستە بون بە پارەکەتەوە نەك خۆت و بزوتنەوەکەتەوە. ئینجا لات گرنگ نەبێت کوردستان لەباوەشی هەر نەتەوەیەکی سەردەستی تر بێت و گرنگ لای تۆ قازانجی مادی بێت و بەسەر ئەم خەڵکە خیڵەخۆینەدیوەدا تێپەرینیت.
ئەوەی جێگەی وەستانە، ئەو پرسیارەیە کە خۆی فەرز دەکات؛ بۆچی ئەو ژمارە خەڵکە خۆیان بەستێتەوە بە راوبۆچونە پۆپۆلیستیەکانیانەوە ئەوانەی بەناو رۆشنبیر و خەڵکی عەوامیش؟
دیارە رەفتاری حزبەکانی تر و پاشەکشەی بزوتنەوەی گۆڕان لە ساحە سیاسیەکە کە تا پەیوەندیان باش بوو هەموو مەدح و سەنایەکیان دەکرد و تەنانەت لەسەرتادا بانگەشەی یرۆژەکانی شاسوار هاوکاری و تیکەڵبوون لە لایەن گۆڕانەوە بە بازارکرا و دوای ئەوەی خیڵو بڕیان بۆ یەکتر نەما لەیەکتر دوورکەوتنەوە. ئەوەتا بەهەموو شێوەیەك دەیەوێت بە هەر نرخێك بێت چنگی لەبەغدا گیر بکات و لەبەر قازانجی تایبەتی ئەگەر بتوانێت کوردستان بگەڕێنێتەوە زەمانی بەعس و هیچ تایبەتمەندیەکی نەمێنێت. هەڵوێستی لە ریفرێاندۆم لە روانگەی خۆشەویستی و زانایی لە سیاسەتەوە نەبوو بەقەد ئەوەی هەوڵی رازیکردنی عیراق و ئەمریکا و خۆجیاکرنەوە بێت لە لایەنەکانی تر، ئەمیش بە ئامانجی پۆپۆلیستانە.
بۆیە، دەبێت گەنجان لەوە ئاگادار بکرێنەوە کە با کاردانەوەتان لە رەفتاری نابەجێ و نەزانینی حزبەکانی کرودستان نەتانبات بۆ رێگەی هەڵەتر و بارودۆخی بابەتی وخودی و رۆژگار فاکتەری تایبەتی لە دایکبونی رێکخستنی سیاسی و واقعی و زادەی مندالدانی گەلی

کوردستانە نەك هاندانی دەرەکی و بەرژەوەندی مادی و بازرگانی بە سیاسەت وئایین و هەموو شتیك لە پێناو بەرژەوەندی تایەبتدا، کەچی ئەمەش بە سیستم و رەفتاری سەرمایەداری لەقەڵەم بدەیت و لەسەر حسابی ژیان و گوزەرانی خەڵکیش بێت.
لەدواجاردا پێویستە ئەوە بڵێین، بەڵێ نەوەی نوێی ڕۆشنبیر و دڵسۆزی گەلی کوردستان بەدیلە، ئەوەش بەدوور لە ڕێکەوتنی ناوەکی و دەرەکیی ژێربەژێر و ئامانجی رووتی مادی و بازرگانی، نەك بزوتنەوەیەك تەنها ئامانجێکی پارە بێت ئەگەر لەسەر حسابی مێژووی خوێناویی گەلی کوردستان و ئایندەی گەلەکەش بێت. بەڵێ نەوەی نوێی هۆشیار و دڵسۆزی کوردستان بەدیلە نەك خەڵکی پۆپۆلیست.